

9-5 WVC
VWS

Nota ter beslissing

Aan
de Minister

Ontworpen door
T.P. Hoogeveen
Toestelnummer
7179

Voor akkoord

Voor akkoord
directeur IBE
directeur FEZ
Kenmerk

Datum

Van
de Directeur-Generaal van de
Volksgezondheid

IBE/2575887

Datum

13 april 2005

Onderwerp

overheveling opleiding verloskunde naar OCW

ir. J.I.M. de Goeij

1. Aanleiding voor deze nota

In het begin van de jaren negentig besloot de toenmalige minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (WVC) in samenspraak met de toenmalige minister van Onderwijs en Wetenschappen (O&W) de onder auspiciën van WVC staande beroepsopleidingen in de zorg over te hevelen naar O&W. Deze majeure operatie met o.m. de overdracht van het verpleegkundig inservice onderwijs en mondhygiëne, werd in het midden van de jaren negentig afgerond.

Alleen de overheveling van de door WVC bekostigde beroepsopleidingen verloskunde werd niet gerealiseerd, vanwege een aantal praktische bezwaren:

1. De beperktere mogelijkheden om onder het O&W-regiem de instroom tot de opleidingen te reguleren en studenten te selecteren,
2. De inschatting dat de bekostiging van de relatief dure stagepraktijk geen stand zou kunnen houden onder het O&W-regiem (lump sum).

Aan de destijds gehanteerde bezwaren tegen de overheveling kan nu in belangrijke mate tegemoet gekomen worden. Dat is aanleiding om de niet geëffectueerde overheveling van de opleidingen verloskunde opnieuw in ogenschouw te nemen.

2. Samenvatting

Het overhevelen van de opleidingen verloskunde van VWS naar OCW houdt in dat de opleidingen volledig onder het regiem van de WHW worden gebracht. De opleidingen moeten daartoe als bekostigde opleidingen in het Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs (CROHO) worden opgenomen. Alleen

Bijlage(n)

Afschrift aan

Archief

VWFS

door OCW bekostigde hoger-onderwijs-instellingen kunnen daarvoor als initiatiefnemer optreden. Dat betekent dat de verloskundeopleidingen aansluiting zullen moeten zoeken bij een bestaande bekostigde hogeschool.

Aan de destijds gehanteerde bezwaren tegen overheveling kan thans in belangrijke mate tegemoet gekomen worden. Het zicht op een duidelijke positie van de opleiding in het geheel van de zorg- en medische opleidingen in het internationaal erkende bachelor/mastersysteem, biedt een nieuw perspectief. Overheveling van de opleidingen naar OCW en onderbrenging onder de WHW ligt meer dan ooit voor de hand. Deze nota bevat het voorstel daartoe te besluiten, alsmede als bijlage een plan van aanpak om deze overheveling te realiseren.

3. Beslispunten en advies

Ik adviseer u in te stemmen met de volgende beslispunten:

- De opleidingen verloskunde die ressorteren onder VWS worden onder het regiem van de WHW gebracht en in die zin overgeheveld van VWS naar OCW. Het thans beschikbare budget van VWS voor de opleidingen verloskunde wordt structureel overgeheveld naar OCW en middels een werkplaatsfunctie geormerkt voor deze opleidingen. Voor de opleidingen verloskunde wordt uitgegaan van HBO-bachelorniveau.
- Er wordt een Projectgroep Overdracht opleidingen Verloskunde ingesteld die de implementatie van dit besluit ter hand neemt. In deze projectgroep zullen naast VWS en OCW, de HBO-raad en de opleidingen verloskunde vertegenwoordigd zijn.
- De opleidingen verloskunde worden schriftelijk op de hoogte gesteld van dit besluit. Bijgaand treft u een concept-brief aan ter ondertekening.

4. Toelichting Algemeen

De huidige opleidingen verloskunde ressorteren onder VWS. De opleidingen bevinden zich te Amsterdam (plus dependance in Groningen), Rotterdam en Maastricht. De opleidingen kennen gezamenlijk een jaarlijkse instroom van plusminus 260 studenten en tellen op dit moment in totaal ongeveer 860 ingeschreven studenten. Het niveau van de opleidingen verloskunde is vergelijkbaar met het hbo-bachelor niveau.

De opleidingen verloskunde zijn door VWS bekostigde opleidingen. Het VWS-budget voor de huidige opleidingen verloskunde bedraagt thans € 15,25 miljoen op jaarbasis. De opleidingen worden gefinancierd middels een subsidiebeschikking op basis van de Kaderwet (subsidie t.b.v. de exploitatiekosten van de opleidingen). Er bestaat op dit moment een door VWS vastgestelde 'arbeidsmarkt fixus' van 220 studenten per jaar. Deze fixus is vastgesteld op basis van een behoefteraming van het Nivel (= Nederlands instituut voor onderzoek van de eerste lijn).

Het beroep 'verloskundige' is wettelijk geregeld in artikel 3 van de wet BIG, incl. opleidingseisen.

De opleidingseisen gelden als uitgangspunten voor de opleidingen.

VWS

De huidige verloskundeopleidingen zijn aparte opleidingen die niet vallen onder het regiem van de WHW. Ze maken geen deel uit van een hogeschool en kunnen géén recht doen gelden op tituluuraanspraken conform de WHW.

Zie bijgaand Plan van Aanpak overdracht opleidingen verloskunde van VWS naar OCW.

Financiële en personele gevolgen en juridische haalbaarheid

Het VWS-budget voor de huidige opleidingen verloskunde bedraagt thans € 15,25 miljoen op jaarbasis. Dit budget wordt structureel overgeheveld naar OCW en middels een werkplaatsfunctie geormerkt voor deze opleidingen.

Interne afstemming

Dit besluit is gecommuniceerd met de directie CZ en FEZ.

Nationaal en/of internationaal politiek en maatschappelijk draagvlak voor het voorstel

De betrokken DG's hebben op 3 maart 2005 overeenstemming bereikt om de overheveling van de opleidingen verloskunde van VWS naar OCW met positief advies voor akkoord voor te leggen aan de bewindslieden. De HBO-raad is bereid medewerking te verlenen bij het zoeken van aansluiting van de opleidingen bij de bestaande hogeschool. De vier opleidingen zijn bereid te participeren in het proces van overdracht van VWS naar OCW en dus ondergebracht te worden in de WHW. Ik teken hierbij aan dat van de zijde van de opleidingen de discussie zal worden gevoerd over de toekomstige positionering van de opleidingen verloskunde in het wetenschappelijk onderwijs (academische opleiding).

Communicatie naar de betrokken doelgroepen

De opleidingen verloskunde worden schriftelijk door u, mede namens uw ambtgenoot van het ministerie van OCW, op de hoogte gebracht van dit besluit.

Consequenties voor de administratieve lasten

nvt

maart 2005

Plan van Aanpak overdracht opleidingen verloskunde van VWS naar OCW

0.

Dit Plan van Aanpak bevat een voorstel voor de overdracht van de opleidingen verloskunde van VWS naar OCW. Het is de bedoeling dat de opleidingen als hbo-bachelor onder het regiem van de wet op hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) worden gebracht. Het Plan van Aanpak zal parallel aan de Staatssecretaris van OCW en de Minister van VWS ter accordering worden voorgelegd.

1. Aanleiding

In de Memorie van Toelichting op de Rijksbegroting 1993 is door de toenmalige minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur de overheveling - op termijn - aangekondigd de opleidingen verloskunde naar het ministerie van OC&W. De reden voor de voorgenomen overdracht was de aanvaarding van de Wet op de Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (BIG), in samenhang met de inwerkingtreding van de Wet op het Hoger onderwijs en het Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Als gevolg van deze nieuwe wettelijke kaders is een duidelijke verdeling ontstaan tussen enerzijds het vakdepartement en anderzijds het onderwijsdepartement. Krachtens de WHW komt de verantwoordelijkheid voor de regeling van beheersmatige en onderwijskundige aspecten van de opleidingen te liggen bij het ministerie van OCW. De verantwoordelijkheid voor definiëring van de voor de kwaliteit van de beroepsuitoefening relevante opleidingsaspecten is krachtens de wet BIG opgedragen aan het ministerie van VWS.

In overleg met het ministerie van OC&W is in 1995 voorsnog besloten om de opleiding tot verloskundige nog niet over te dragen. Als argumenten daarvoor werden vooral aangevoerd; de beperktere mogelijkheden om de instroom te beperken, de beperktere mogelijkheid om bij de instroom te selecteren, en de inschatting dat de extra kosten voor stage praktijken onder het OCW -regiem (lumpsum financiering) op den duur niet handhaafbaar zullen zijn. De genoemde argumenten zijn deels valide. In tegenstelling tot de huidige situatie zullen onder het OCW-regiem instromende mbo-ers wél toelaatbaar zijn. En bij een numerus fixus geldt dat selectie van studenten voor de helft door loting en voor de helft door selectie door de onderwijsinstelling plaatsvindt. (Bij de huidige opleidingen gebeurt dat uitsluitend door de instelling)

De huidige opleidingen vier verloskunde nemen een aparte positie in het totale aanbod aan hoger gezondheidszorg onderwijs in. De opleidingen vallen als enige nog volledig onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van VWS; het zijn daarmee géén hbo-instellingen. Het niveau van de opleiding is wel vergelijkbaar met het niveau van een hbo-bachelor.

2. Bestuursbesluit

- De opleidingen verloskunde die ressorteren onder VWS worden onder het regiem van de WHW gebracht en in die zin overgeheveld van VWS naar OCW. Het thans beschikbare budget van VWS voor de opleidingen verloskunde wordt structureel overgeheveld naar OCW en middels een werkplaatsfunctie geormerkt voor deze opleidingen.
- Voor de opleidingen verloskunde wordt uitgegaan van HBO-bachelorniveau.

3. Draagvlak

VWS en OCW hebben op 3 maart jl. op DG-niveau overeenstemming bereikt over de overdracht van de opleidingen van VWS naar OCW. De HBO-raad is bereid medewerking te verlenen bij het aan zoeken van aansluiting van de opleidingen bij een bestaande hogescholen. De vier opleidingen zijn bereid te participeren in het proces van overdracht van VWS naar OCW.

4. Onderbrenging onder WHW

Het is de bedoeling is dat de onder VWS ressorterende opleidingen verloskunde worden ondergebracht onder het regiem van de WHW. De opleidingen moeten daartoe als bekostigde hbo-bacheloropleidingen in het Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs (CROHO) worden opgenomen.

De WHW gaat bij de bepaling van het opleidingsaanbod uit van de autonomie van de instellingen; de wet vereist wel nadrukkelijk waarborgen voor zowel de onderwijskwaliteit als de macrodoelmatigheid van het opleidingsaanbod.

Voordat een nieuwe opleiding in het CROHO kan worden opgenomen, moet eerst de toets op de onderwijskwaliteit van de beoogde opleiding worden uitgevoerd. De Nederlands Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO) oordeelt aan de hand van de "toets nieuwe opleidingen" of daar bij een door een ho-instelling aangevraagde nieuwe opleiding sprake van is. (De opleidingen verloskunde gelden voor de WHW als nieuwe opleidingen).

Vervolgens zal een "macrodoelmatigheidstoets" door de minister van OCW moeten plaatsvinden. Daarin wordt vastgesteld of er sprake is van een opleiding die voldoet aan de criteria op grond waarvan de opleiding voor bekostiging in aanmerking komt. Als hieraan is voldaan kunnen de opleidingen in het CROHO-register als bekostigde opleidingen worden ingeschreven.

Alleen bekostigde ho-instellingen kunnen voor een opleiding de "toets nieuwe opleidingen" en "doelmatigheidstoets" aanvragen. In het onderhavige geval kan een hogeschool een aanvraag voor de opleiding verloskunde doen in samenspraak een van de van VWS afkomstige verloskunde- opleidingen, die zich bij de hogeschool wil aansluiten. Bij de aanvraag voor deze opleiding kunnen de hogescholen gebruik maken van het door de kwaliteitszorgafdeling van de HBO-raad in maart 2003 opgemaakte visitatierapport over de vier verloskunde-opleidingen.

De aanvraag bij de NVAO van een hogeschool met een aangehaakte verloskunde opleiding voor de

"toets nieuwe opleiding", is gelet op de strekking het hierboven genoemde visitatierapport, uiterst kansrijk.

Gelet op de betekenis voor de verloskundepraktijk in ons land van deze opleidingen geldt dat eveneens voor de door OCW uit te voeren doelmatigheidstoets. Het ziet er naar uit dat de opleidingen zonder meer voldoen aan de criteria voor de doelmatigheidstoets, te weten:

- voorzien in een door de overheid erkende behoefte op terreinen waarvoor de overheid een verantwoordelijkheid op stelselniveau heeft,
- leiden niet tot substantiële nadelige effecten voor de benutting van de bestaande capaciteit en infrastructuur in het desbetreffende onderwijsdomein
- zijn in voldoende mate ingebed in de (regionale) kennisinfrastructuur.

De Inschrijving in het CROHO is vervolgens een pure formaliteit.

Nieuwe opleidingen die zich als zelfstandige ho-instellingen in het CROHO willen laten registreren kunnen zich door de NVAO uitsluitend laten accrediteren als "aangewezen instellingen". Voor die instellingen geldt dat ze een bijna volledige opleidingscyclus doorlopen moeten hebben, waarover een positief beoordelingsrapport is uitgebracht dat door de NVAO is gevalideerd. De aangewezen ho-instellingen kunnen op grond van de WHW ho-diploma's uitreiken en ho-titels verlenen. Studenten aan aangewezen instellingen kunnen aanspraak maken

op studiefinanciering. De aangewezen instellingen komen echter niet in aanmerking voor bekostiging.

5. Achtergrondinformatie

Huidige situatie:

De huidige opleidingen verloskunde ressorteren onder VWS. De opleidingen bevinden zich te Amsterdam (plus dependance in Groningen), Rotterdam en Maastricht. De opleidingen kennen gezamenlijk een jaarlijkse instroom van plusminus 260 studenten (incl. zittenblijvers) en hebben tellen in totaal ongeveer 860 ingeschreven studenten. Het niveau van de opleidingen verloskunde is vergelijkbaar met het hbo-bachelor niveau.

De studiebelasting van de opleidingen bedraagt 240 ECTS (=European Credit Transfer System) punten hetgeen zich vertaalt zich in een 4-jarig studieprogramma.

De opleidingen hebben het karakter van een voltijdopleiding met uitgebreide stageperiode (de helft van de opleidingsduur). De stages vinden plaats in ziekenhuizen en én in zelfstandige verloskunde-praktijken.

De opleidingen verloskunde zijn door VWS bekostigde opleidingen. Het VWS-budget voor de huidige opleidingen verloskunde bedraagt thans € 15.25 miljoen op jaarbasis. De opleidingen worden gefinancierd middels een subsidiebeschikking op basis van de Kaderwet (subsidie t.b.v. de exploitatiekosten van de opleidingen). Er bestaat op dit moment een door VWS vastgestelde 'arbeidsmarkt fixus' van 220 studenten per jaar. Deze fixus is vastgesteld op basis van een behoefteraming van het Nivel (=Nederlands instituut voor onderzoek van de eerste lijn).

Het beroep 'verloskundige' is wettelijk geregeld in artikel 3 van de wet BIG, incl. opleidingseisen.

De opleidingseisen gelden als uitgangspunten voor de opleidingen.

De opleidingen vallen buiten het reguliere onderwijssysteem en bevinden zich t.o.v. de andere opleidingen in het hoger onderwijs in een relatief geïsoleerde positie. De belangrijkste consequente daarvan is dat ze buiten de internationaal erkende bachelor/masterstructuur vallen. Ze kunnen daarom geen recht doen gelden op titelatuuraanspraken conform de WHW.

Studenten aan de drie bestaande opleidingen en nevenvestiging betalen thans een even hoog collegegeld als in het bekostigde hoger onderwijs nl. € 1.476,-.

Studenten aan de betreffende opleidingen kunnen eveneens aanspraak maken op reguliere studiefinanciering.

6. Randvoorwaarden

a. Voor onderbrenging onder de WHW als bekostigde opleidingen zullen huidige opleidingen aansluiting moeten zoeken bij een hogeschool. Alleen bestaande bekostigde hogescholen kunnen een aanvraag indienen voor nieuwe (aan de hogeschool nog niet gegeven) opleidingen.

b. De huidige opleidingen verloskunde laten geen studenten toe met een mbo-opleiding. Voor havo-afgestudeerden geldt dat de vakken scheikunde I en biologie deel moeten hebben uitgemaakt van hun examen. Studenten met een vwo-diploma worden zonder meer toegelaten. Als vooropleidingseisen voor het hbo gelden; het bezit van ten minste het diploma mbo (kwalificatieniveau 4) of het havo-diploma. De WHW biedt de mogelijkheid om bij ministeriële regeling "nadere vooropleidingseisen" vast te stellen betreffende de vakken die deel moeten hebben uitgemaakt van het mbo-, havo- of vwo examens. Dit betekent dat de verloskundeopleidingen hun toelatingsregiem deels moeten wijzigen. De opleidingen zullen moeten afzien van het generiek uitsluiten van mbo-afgestudeerden. En bij het instellen van een numerus fixus zullen de opleidingen de helft van de studenten die zich voor de opleiding

aanmelden via het lotingsmechanisme moeten toelaten. De ander helft mogen ze decentraal (door de instelling zelf) toetsen.

c. De regeling in de wetBIG van de opleidingseisen tot Verloskundige (art. 3) dient, evenals bij de huidige opleidingen, te worden vastgelegd in de competenties/eindtermen van de hbo-bachelor-opleiding.

c. De hbo-bacheloropleiding kent evenals de huidige opleidingen, een studielast van 240 ECTS studiepunten, ofwel tot een nominale studieduur van 4 jaar.

d. De hogescholen vragen de nieuwe opleidingen aan als hbo-bacheloropleidingen.

7.

Uitvoeringsbesluiten: Stappen die gezet moeten worden om de huidige opleidingen verloskunde als bekostigde opleidingen onder te brengen in de Wet op het Hoger Onderwijs en wetenschappelijk Onderzoek(WHW)

1. VWS (in samenwerking met OCW) onderbouwt waarom de arbeidsmarkt behoefte heeft aan hbo-opgeleide (en niet aan wo-opgeleide) verloskundigen;
2. VWS gaat met opleidingen verloskunde in gesprek om overeenstemming te krijgen over het hbo-niveau van de opleidingen verloskunde en het principe van aanhaken bij een hogeschool
3. De opleidingen verloskunde bepalen (in overeenstemming met VWS) bij welke hogeschool zij aansluiting zoeken;
4. De opleidingen verloskunde (met ondersteuning van VWS en de HBO-raad) benaderen de hogescholen die hun voorkeur hebben voor aanhaking;
5. Geselecteerde hogescholen doen ism resp opleidingen verloskunde aanvraag voor de 'toets nieuwe opleidingen' voor een hbo-bachelor bij de NVAO;
6. Na honorering van de aanvraag door de NVAO wordt tbv bekostiging een aanvraag voor de doelmatigheidstoets aan OCW voorgelegd;
7. Na honorering van de doelmatigheidsaanvraag door OCW vindt inschrijving plaats in het CROHO;
8. Overheveling structurele VWS-budget tbv opleidingen verloskunde naar OCW op basis van afspraken over bekostiging opleidingen en stages;
9. Betrokken ho-sinstellingen bepalen op basis van bestuurlijke afspraken de instroomcapaciteit; de totale instroomcapaciteit moet passen binnen het budget dat de overheid maximaal ter beschikking stelt;
10. De opleidingen worden conform de WHW ingericht met een examencommissie die het examen- en tentamenregiem bepaalt en een opleidingscommissie die het onderwijsregiem vaststelt. Daarnaast geldt de medezeggenschapsregeling van het HBO;
11. Een vraag die zich eveneens voordoet is of de opleidingen in één keer naar het WHW regiem overgaan, of geleidelijk aan per cursusjaar onder het WHW regiem worden ondergebracht. VWS en OCW voelen vooralsnog voor het eerste regiem.
12. De arbeidsvoorwaarden in het Hoger Onderwijs zijn gedecentraliseerd naar respectievelijk de WO- en de HBO-sector d.w.z. de VSNU en de HBO-raad. Dat betekent dat rechtspositionele gevolgen van de overheveling naar de HBO-CAO met de HBO-raad bekeken moet worden. Uitgangspunt hierbij is handhaving van de huidige rechtspositie van de werknemers van de opleidingen.

8.

Tijdpad:
2005

Mrt. 2005 Hoofdpijnen Plan van Aanpak Overdracht opleidingen Verloskunde

Actoren: VWS + OCW

Hoofdpijnen:

1. Bachelor HBO conform WHW
2. Aanhaken opleidingen bij bestaande hogescholen
3. Accreditatietoets "nieuwe opleidingen" (NVAO)
4. Doelmatigheidstoets (OCW)
5. Overheveling VWS-budget opleidingen Verloskunde naar OCW onder voorwaarde handhaving werkplaatsfunctie
6. Afspraken over instellingsfixus.

Apr. 2005 Definitief Plan van Aanpak Overdracht opleidingen Verloskunde

Actoren: VWS + OCW

Mei 2005. Projectgroep Overdracht opleidingen Verloskunde

Actoren: Opleidingen Verloskunde, HBO-raad, VWS en OCW

1. Consequenties invoering WHW-regiem (géén nadere vooropleidingseisen MBO; instellen examencommissie, opleidingscommissie, medezeggenschap, arbeidsvoorwaarden conform CAO-HBO)
2. Selectie van hogescholen
3. Bepalen instroomcapaciteit per opleiding
4. Inpassing arbeidsvoorwaarden in HBO-CAO

Ok.t 2005. Aanvraag "toets nieuwe opleidingen" door hogescholen bij NVAO

Actoren: Hogescholen met opleiding Verloskunde

1. Toetsaanvraag
2. Onderwijs en Examenregeling

2006

Jan.. 2006. Aanvraag doelmatigheidstoets door hogescholen bij OCW

Actoren: Hogescholen met opleiding Verloskunde

1. Doelmatigheidsaanvraag
2. Positief NVAO-rapport "nieuwe opleidingen"
3. Onderwijs en Examenregeling

Mei 2006. OCW-Bekostiging opleidingen + werkplaats Verloskunde onder WHW

- Inschrijving in CROHO

Sept. 2006 Start van de HBO-bachelor opleiding Verloskunde onder regiem WHW